

ISSN:1306-3111
e-Journal of New World Sciences Academy
2008, Volume: 3, Number: 2
Article Number: B0017

HEALTH SCIENCES

PHYSICAL EDUCATION AND SPORT

Received: December 2008

Accepted: March 2008

© 2008 www.newwsa.com

M.Fatih Karahüseyinoğlu

University of Firat

fkarahuseyinoglu@firat.edu.tr

Elazig-Turkiye

GELENEKSEL TÜRK SPOR KAMUOYUNUN PROFİLİNİN BELİRLENMESİ

ÖZET

Çalışmanın temel amacı; Türkiye’de geleneksel sporlara aktif katılım sağlayan kişilerin genel özelliklerini belirlemektir. Bu amaca ulaşmak için; Türkiye Geleneksel Spor Dalları Federasyonu ve Türkiye Güreş Federasyonu bünyesinde; geleneksel spor kamuoyunu oluşturduğu varsayılan sporcu, hakem, antrenör ve idareci toplam 800 kişiye anket uygulanmıştır. Çalışmada geleneksel Türk sporlarından yağlı güreş ve karakucak güreşine aynı oranda (%20.4) en fazla, geleneksel kızak yarışlarına ise en az (%2.9) katılımın sağlandığı gözlenmiştir. Katılımcıların %98’inin erkek, %56’sının evli, %51.5’inin 30 yaş ve altı, %42.6’sının lise mezunu, %19.2’sinin serbest meslek, %46’ sının 500 YTL ve altı gelir seviyesinde, %53.3’ünün şehir ve büyük şehirlerde ikamet ettiği, %41.6’sının geleneksel sporların yanı sıra farklı modern sporlara katıldığı gözlemlendi. Önceleri kırsal kesimde uygulama alanı bulunan geleneksel sporların şehir ve büyük şehirlerde yaygınlaşmasında, köyden kente göç edenlerin bazı alışkanlıklarını da beraberlerinde getirmelerinin etkili olduğunu söylemek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Spor, Geleneksel Türk Sporları

DEFINING THE PROFILE OF THE TRADITIONAL TURKISH SPORT PUBLIC OPINION

ABSTRACT

The main aim the study is to define the general characteristics of the people attending actively to the traditional sport. To achieve this aim, among Turkish Traditional Sports Branches Federation and Turkish Wrestling Federation, an inquiry has been applied to the sportsmen, arbitral, trainer, and manager, in total to 800 people, who are accepted as forming traditional sport public opinion. In the study, it is observed that among traditional Turkish sports, the attendance to oil wrestling and "karakucak" wrestling is in the same rate that is %20 and the attendance to the traditional sledge competition is %2.9 that is the least rate. It has been observed that %98 of the participants are men, %56 are married, %51.5 are 30 years old and under 30, %42.6 high school graduated, %19.2 have free trade, %46 have 500ytl or lower income, %53.3 live in cities or metropolises, %41.6 attend to different sports rather besides traditional sports. It is possible to say that the carrying of some habits into the cities by those who immigrated from villages to cities has been effective on the growing up the traditional sports, which had a place in the rural places before, in cities and metropolises. In this context, it cannot be said that traditional sports has lost their place in small accommodation units.

Keywords: Traditional Sports, Traditional Turkish Sports, Sport

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Türkiye’de zengin geleneksel kültür yelpazesi içerisinde, önemli yer tutan ve oluşum süreci yüzyıllar öncesine dayanan “ata sporları” günümüz koşulları içerisinde “geleneksel Türk sporları” olarak isimlendirilmektedir [8]. Günümüz Türkiye’inde geleneksel spor organizasyonlarını, kendiliğinden/doğal oluşum süreci geçiren “mahalli organizasyonlar” ve bir federasyona bağlı olarak faaliyeti yürütülen “resmi etkinlikler” olarak ikiye ayırmak mümkündür.

1.1 Geleneksel ve Modern Spor Ayrımı (The Difference Between Traditional and Modern Sport)

Bilimsel çalışmalar; spor ve benzeri etkinliklerin gelişim aşamalarını insanlık tarihi kadar eski bir geçmişe dayandırmaktadır. Tarihsel seyir içerisinde spor; -spora benzer etkinlikler-, -geleneksel sporlar-, -modern sporlar- gibi kavramlarla farklı yanları öne çıkarılarak vurgulanmaktadır [8].

Tarihsel süreç içerisinde, spora benzer etkinliklerden bazıları belirli dönüşümlerden geçerek, -kaba oyun-, -oyun yarışları- ve -folk eğlenceleri- gibi kavramlarla bugün bizim örgütlü, rekabetçi, profesyonel spor olarak kabul ettiğimiz [10] aktivitelerin kökenini oluşturduğu ve toplumsal bir nitelik kazandığı belirtilmektedir [11]. Spora benzer etkinliklerden zamanla spor olma koşullarını kazanan ve çeşitli geleneksel ritüelleri barındıran, günümüze kadar değişerek de olsa gelebilen sportif etkinlikleri -geleneksel spor- kavramı ile ifade etmek mümkündür.

Gerçekte -geleneksel- denilenin kendinde olanı üreterek -modern- i doğurduğu ve modern olanın da sürekli olarak kendini ürettiği açıktır. Kısacası -modern- -geleneksel-in, ona çok benzemeyen bir çocuğudur. Bu çerçeveden spora bakıldığında, modern sporun Ortaçağ’ın spora benzeyen faaliyetlerinden geleneksel bedensel oyunlardan beslenen; toplumdaki sanayileşme, kentleşme, sekülerleşme gibi makro değişim süreçlerinin etkisiyle evrimleşerek değişime uğrayan bir olgu olduğu üzerinde durulmaktadır [1, 2 ve 3]. Modern spor günümüzdeki duruma gelinceye kadar pek çok değişim yaşamasına rağmen modern sporların pek çoğunun kaynağının İngiltere olduğu bilinmektedir [8].

Modern sporlar, evrensel dili, üretim/tüketim modeli, dünya da etkili ekonomi ve sanayisi, geniş katılımlı taraftar kitlesi, demokratik ve kapsamlı örgütlenmesi, ön plana çıkardığı görselliği, spesifik tesis ve malzemesi, müsabaka öncesi ve sonrası yüksek performans zorunluluğu, teknik bilgi ve ekipman gerekliliği gibi daha pek çok faktörden dolayı geleneksel sporlardan ayrı tutulmaktadır.

1.2. Geleneksel Türk Sporları (Traditional Turkish Sports)

Türk milletini diğer milletlerden ayıran önemli unsurlarından birisi de Türk halk kültürüdür. Türk halk kültürü Türklerin göçüp yerleştikleri devlet kurup egemen oldukları bütün ülkeleri kapsamakla birlikte, Anadolu’da geleneksel yaşamı sürdüren toplulukların yüzyıllar boyunca kendi dil, kültür ve beğenileriyle oluşturup yaşattıkları kültürün ortak adıdır. Türklerin yaşadıkları yerlere ve kültürel yapıya ait spor ve benzeri bedensel faaliyetler de Türk halk kültürünün önemli unsurları arasındadır.

Türklerde yapılan belli başlı sporlar irdelendiğinde; Uzak Doğu’dan Mezopotamya’ya, oradan da Anadolu’ya uzanan kuşakta yapılmış arkeolojik kazılara göre; -güreş, kılıç, okçuluk, atçılık, at sırtında top ve sopayla oynanan çöğen/polo, cirit, mızrak, at sırtında oğlak kapılan gökbörü, at sırtında ip üstünden sopa sıçratan cop, Kralı karşılama koşusu seyirtme, avcılık, pujiila/boks, silahlı donanımlı yüzme, kılıç dansı matrak, saplı araçla rakip sırtına vurma tomak, taş atma, ağırlık kaldırma ve silahlı donanımlı

kayak- gibi temel savaş eğitimi veren sporlar yapıldığı tespit edilmiştir (4).

Geçmişten günümüze, kaybolan veya yaşatılmakta olan yarışmayı hoşça vakit geçirmeyi sağlayan, aynı zamanda yardım, rekreasyonel, amaçlar taşıyabilen ve gelenekselleşerek günümüze kadar değişerek/değişmeden gelen ritüelleri barındıran sportif faaliyetleri "geleneksel Türk sporları" şeklinde özgün olarak ifade etmek mümkündür [7 ve 8]. Bu sporlar Türk toplumunun uzun yıllar süren kültürel pratikleri arasından süzülerek gelmişlerdir. Geleneksel Türk Sporları'nın şekillenmesinde elbette Türklerin yaşama biçimi, doğuştan getirdiği özellikleri, yaşadıkları yerlerin coğrafi özelliklerinin, yansımalarını görmek mümkündür [5].

Geleneksel Türk sporları genel özellikleri açısından değerlendirildiğinde, temelinde dostluk, kardeşlik ve yiğitlik temalarının ön plana çıktığı görülmektedir. Geleneksel Türk sporlarının birlikteliği sağlamak ve kaynaşma amaçlı yapılan zamanın en yaygın faaliyetleri olmakla birlikte toplumsal bütünleşmeyi sağlamada önemli işlevleri olduğu ve serbest zaman faaliyeti olarak yapıldığı bilinmektedir. Yardım amaçlı yapılarak toplanan paralarla toplumsal ihtiyaçların karşılandığı, cami, hastane, okul, mezarlık gibi toplumun genelini kapsayan ihtiyaçların giderilmesinde de kullanıldığı belirtilmektedir [6 ve 9].

Türkiye'de çok geniş bir geleneksel kültür yelpazesi içerisinde yer alan geleneksel Türk sporlarının faaliyetleri uygulama açısından iki şekilde yapılmaktadır. Bunlardan birincisi halkın kendi arasında (düğünler ve çeşitli önemli günler) tertip ettiği mahalli organizasyonlar, diğeri ise örgütlü bir çatı altında federasyonlara bağlı olarak sürdürülen resmi organizasyonlardır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Yüzyıllardan beri bazı değişimlerle günümüze kadar ulaşan kültür unsurlarından olan geleneksel Türk sporlarına aktif katılım sağlayan kişilerin genel profilinin belirlenmesi, Türkiye'de sporun sosyal tabakalaşma açısından irdelenmesinde önemli yer tutmaktadır. Bu araştırma Türkiye'de faaliyeti örgütlü bir kurum olan federasyonlara bağlı olarak yürütülen geleneksel sporlara aktif olarak katılan "geleneksel Türk spor kamuoyunun" genel profilinin araştırılmasını amaçlamıştır.

3. METERYAL VE YÖNTEM (METERIAL AND METHOD)

Türkiye Geleneksel Spor Dalları Federasyonu'na bağlı faaliyeti yürütülen -atlı cirit müsabakaları, atlı rahvan yarışları, geleneksel kuşak güreşi müsabakaları, geleneksel kızak yarışları, aşırımalı aba güreşleri, kapışmalı aba güreşleri- ile Türkiye Güreş Federasyonu'na bağlı faaliyeti yürütülen -geleneksel yağlı güreşler ve karakucak güreşleri- içerisinde aktif olarak yer alan -sporcu, hakem, antrenör ve idarecilere- araştırmacı tarafından çalışmanın amacına uygun geliştirilen anket 2006 yılının ikinci yarısı ile 2007 yılının ilk yarısında uygulanmıştır.

Araştırmaya dahil edilen katılımcı sayısı resmi veya mahalli organizasyonda görev alma durumlarına bakılmaksızın kendi beyanları doğrultusunda verilen bilgiler dikkate alınarak oluşturulmuştur. Çünkü yağlı güreş ve karakucak güreşleri dışında kalan spor dalları resmi olarak 1996 yılında Geleneksel Spor Dalları Federasyonunun kurulmasıyla başlamış ancak daha öncesinde mahalli düzeyde organizasyonlar yapılmıştır. Araştırmaya dahil edilen katılımcıların resmi veya mahalli organizasyonların herhangi birinde görev almaları yeterli kabul edilmiştir. Çünkü ileri yaştaki bazı katılımcılar bu sporların organizasyonu örgütlü bir yapıya kavuşmadan önce yapmış

sonrasında da pek çok mahalli organizasyonda hakem idareci veya antrenör olarak görev almışlardır.

Elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılarak istatistiki programlar sayesinde rakamsal bulgular elde edilerek, yüzde ve frekans tablolarına dönüştürülmüştür. Frekans ve yüzde tabloları değerlendirilerek bilimsel sonuçlar ve genellemeler yapılarak araştırma çeşitli çıkarımlarla sonuçlandırılmıştır.

4. BULGULAR (FINDINGS)

4.3. Geleneksel Türk Sporları Kamuoyu (Traditional Turkish Sport Public Opinion)

Araştırmanın katılımcıları, Geleneksel Spor Dalları Federasyonu ve Güreş Federasyonu'na bağlı olarak faaliyeti bulunan geleneksel Türk sporlarına aktif olarak katılan sporcu, hakem, antrenör ve idareciler -geleneksel Türk spor kamuoyu- arasından tesadüfi olarak seçilmiş 800 kişiden oluşmaktadır. Katılımcı bireylerin genel profilini çıkarmayı amaçlayan bulguların frekans ve yüzde tabloları aşağıda verilmiştir.

Katılımcıların aktif olarak yaptıkları geleneksel sporlar Tablo 1'de verilmiştir. Araştırmada belirli dönemlerde birden çok geleneksel spor dalında faaliyet gösterilmesi nedeni ile katılımcı sayısı 1081'e yükselmesine rağmen araştırma 800 kişiden oluşmuştur.

Tablo 1. Geleneksel spor dalları
(Table 1. Traditional sport branches)

	S	%
Yağlı güreş	220	20,4
Karakucak güreşi	220	20,4
Atlı cirit	194	17,9
Kapışmalı aba güreşi	98	9,0
Aşırtmalı aba güreşi	89	8,2
Rahvan atlı binicilik	88	8,1
Kuşak güreşi	71	6,6
Şalvar güreşi	70	6,5
Kızak yarışı	31	2,9
Toplam	1081	100,0

Araştırmada yağlı güreş ve karakucak güreşi %20, şalvar güreşi ve kuşak güreşi %7 ile eşit oranda temsil edilmiştir. Katılımcıların %17'si aşırtmalı ve kapışmalı aba güreşi yapmaktadır. Atlı spor yapanlar içerisinde ise %18'i atlı cirit, %8'i ise atlı rahvan yarışı yapmaktadır. Türkiye'de resmi olarak organizasyonu en az yapılan geleneksel kızak yarışını yapanlar ise sadece %3'tür. Türkiye'deki organizasyon sayıları dikkate alındığında bu oranlara yakın değerlerde olduğu gözlenmektedir. Türkiye'de yağlı ve karakucak güreş organizasyonlarının yaygın olarak pek çok yerde, geleneksel kızak yarışları ise sadece Türkiye Birinciliği müsabakalarıyla sınırlı olarak Kastamonu'nun Küre ilçesinde yapılmaktadır. Kızak yarışları Ağrı ve Erzurum'da bazı özel günlerde kısmen yapılmaktadır.

4.4. Araştırma Grubunun Genel Profili (The General Profile of Research Group)

Araştırma grubunun cinsiyete göre frekans ve yüzdeleri Tablo 2'de verilmiştir. Katılımcıların %2'sini kadınlar, %98'ini erkekler oluşturmaktadırlar. Türkiye'de geleneksel sporlara kadınların katılımına imkân sağlayan organizasyonun olmaması, rakamsal olarak ta

çalışmamıza yansımıştır. Araştırma grubuna dahil edilen kadınlar ise bir atlı cirit gösteri ekibinin elemanlarıdır (Tablo 2).

Tablo 2. Cinsiyet dağılımı
(Table 2. Distribution of gender)

	S	%	Geçerli %
Kadın	13	1,6	1,6
Erkek	787	98,4	98,4
Toplam	800	100,0	100,0

Tablo 3. Medeni durum dağılımı
(Table 3. Distribution of marital status)

	S	%	Geçerli %
Evli	451	56,4	56,3
Bekar	344	43,0	43,0
Ayrılmış	5	0,6	0,6
Toplam	800	100,0	100,0

Araştırma grubunun medeni durumlarına göre frekans ve yüzdeleri Tablo 3'de verilmiştir. Çalışmamızdaki örnek bireylerin yarıdan fazlası (%56) evlidir. Eşinden ayrılmış olanlar yok denecek kadar azdır. Örnek bireylerin diğer yarıya yakın kısmının ise (%43) bekarıdır. Evlilerin geleneksel sporlara aktif katılımı bekarlara oranla azda olsa fazladır.

Tablo 4. Yaş dağılımı
(Table 4. Distribution of age)

	S	%	Geçerli %
20 ve alt	191	23,9	24,3
21-30	214	26,8	27,2
31-40	187	23,4	23,8
41-50	113	14,1	14,4
51 ve üstü	81	10,1	10,3
Cevapsız	14	1,8	-
Toplam	800	100,0	100,0

Yaşlara göre frekans ve yüzde dağılımları dikkate alındığında; katılımcılar arasında en fazla yüzdelik dilimi %27,2 ile 21-30 yaş aralığı alırken, %23'ünü 31-40 yaş aralığı, %24'u 20 yaşının altındaki gençlerden oluşmaktadır. Katılımcıların %14'ünü 41-50 ve %10'unu ise 51 yaş ve üzerindeki kişiler oluşturmaktadır. Örnek bireylerin yarıya yakını 30 yaş ve altındaki gençlerden oluşmaktadır

Tablo 5. Eğitim düzeyi dağılımı
(Table 5. Distribution of education status)

	S	%	Geçerli %
İlkokul	181	22,6	23,3
Ortaokul	127	15,9	16,4
Lise	331	41,4	42,6
Lisans	127	15,9	16,3
Lisans Üstü	11	1,3	1,4
Cevapsız	23	2,9	-
Toplam	800	100,0	100,0

Araştırma grubunun eğitim düzeyine göre frekans ve yüzdeleri Tablo 5'te verilmiştir. Katılımcıların %23'ü ilkokul, %16,'sı ortaokul, diğerlerine oranla önemli çoğunluğu (%43) ise lise mezunudur. Lisans düzeyinde eğitim almış olanlar %16, lisansüstü eğitim almış olanlar ise sadece %1,4'dür. Örnek bireyler ağırlıklı olarak ilköğretim, ortaöğretim ve lise düzeyinde eğitim almışlardır. Lisans düzeyi ve üzerinde eğitim alanların oranı da (%17) dikkat çekicidir (Tablo 5).

Tablo 6. Meslek dağılımı
(Table 6. Distribution of job)

	S	%	Geçerli %
Memur	127	15,9	16,3
Emekli	37	4,6	4,7
Serbest	150	18,8	19,2
İşçi	129	16,1	16,5
Çiftçi	93	11,6	11,9
İşsiz	12	1,5	1,5
Sporcu	85	10,6	10,9
Öğrenci	148	18,5	19,0
Cevapsız	19	2,4	-
Toplam	800	100,0	100,0

Araştırma grubunun meslek dağılımlarına göre frekans ve yüzdeleri Tablo 6'da verilmiştir. Araştırmaya katılanların %19'u serbest meslek sahibi (esnaf, işadamı, ticaret yapan vb), %16'sı (öğretmen, subay, ücretli çalışan, antrenör vb) devlet memurudur. Emeklilerin oranı %5 iken işsizlerin oranı sadece %2'dir. Çiftçilik yapanlar %12, işçi olarak çalışanlar ise %16'dır. Katılımcıların %19'u öğrenci, %11'i ise kendilerini sporcu olarak tanımlamıştır.

Tablo 7. Gelir düzeyi dağılımı
(Table 7. Distribution of income)

	S	%	Geçerli %
500 YTL altı	318	39,8	46,0
501-1000 YTL arası	219	27,4	31,6
1001-1500 YTL arası	96	12,0	13,9
1501 YTL ve üstü	59	7,4	8,5
Cevapsız	108	13,5	-
Toplam	800	100,0	100,0

Araştırma grubunun aylık toplam gelir düzeylerinin frekans ve yüzdeleri Tablo 7'de verilmiştir. Araştırmaya katılanların %7'sinin gelirinin 1501 YTL ve üzerinde, %12'sinin 1001-1500 YTL arası, %27'sinin 501-1000 YTL arası, %40'ının 500 YTL ve altında olduğu görülmektedir. Örnek bireylerin ağırlıklı olarak 1000 YTL'nin altında (%67) gelir grubunda oldukları görülmektedir.

Tablo 8. İkamet edilen yer dağılımı
(Table 8. Distribution of accommodation)

	S	%	Geçerli %
Köy	119	14,9	14,9
İlçe	167	20,9	21,0
Şehir	294	36,8	36,9
Büyükşehir	210	26,3	26,3
Yurtdışı	7	0,9	0,9
Cevapsız	3	0,4	-
Toplam	800	100,0	100,0

Araştırma grubunun ikamet ettikleri yere göre frekans ve yüzdeleri Tablo 8’de verilmiştir. İkamet ettiği yer incelendiğinde, katılımcıların %15’inin köyde, %21’inin kasaba/ilçede ve %37’sinin şehirde, %26’sının ise büyük şehirde yaşadığı görülmektedir. Örnek bireyler ağırlıklı olarak (%63) şehir veya büyük şehirde yaşamaktadırlar.

Tablo 9. Geleneksel sporların dışında yapılan sporlar
(Table 9. The other sports except traditional ones)

Modern Spor Branşları	S	%
Futbol	101	12,6
Modern güreş	77	9,6
Taekwondo, Judo, Karate, Boks	50	6,3
Hentbol, Voleybol, Basketbol	48	6,0
Yüzme	24	3,0
Atletizm	19	2,4
Raket sporları	14	1,7
Farklı spor yapmayanlar	467	58,4
Toplam	800	100,0

Ankete katılanların geleneksel sporların dışında yapmış oldukları sporlar açık uçlu soru olarak yöneltilmiştir. Belirli gruplara ayrılan bu spor branşları yüzdelik dilim olarak büyükten küçüğe doğru sırasıyla Tablo 9’da verilmiştir. Örnek bireylerin %58’i geleneksel sporlar dışında farklı bir spor dalını yapmamaktadır. Geleneksel sporlardan farklı en fazla yapılan spor dalı futbol (%30) daha sonra modern güreş (%23) gelmektedir. Taekwondo, judo, karate, boks gibi sporları yapanların oranı ise %15’tir. Geleneksel sporları yapanların farklı olarak en az yaptığı sporların ise kort tenisi, masa tenisi ve badminton olduğu belirlenmiştir.

5. SONUÇLAR (CONCLUSIONS)

Geleneksel Türk sporlarına aktif katılım sağlayan kişilerin genel profilinin çıkarılmasını amaçlayan bu çalışmada, erkelerin kadınlara oranla bu sporlara aktif katılım sağladıkları gözlenirken (Tablo 2), her iki federasyona bağlı olarak faaliyeti sürdürülen geleneksel sporların kadınların katılımına imkan sağlayan organizasyonlara da yer vermediği yıllık faaliyet programlarından anlaşılmaktadır. Geleneksel sporlara kadınlardan herhangi bir talebin olup olmadığına dair bir çalışmaya ihtiyaç olduğu açıktır.

Katılımcıların yarısından biraz fazlasının evli olması geleneksel sporlara aktif katılımı medeni durumun olumsuz bir etki oluşturmadığı geleneksel sporları yapan kişilerin evlendikten sonrada bu sporlara

aktif katılım gösterdiklerinin göstergesi olarak kabul edilebilir (Tablo 3).

Geleneksel kültüre bağlılıkta gençlerin yetersiz olduğu gençler arasında bazı değerlerin geçmişe oranla zayıfladığı görüşlerinin aksine geleneksel kültürün önemli unsurlarından olan geleneksel Türk sporlarına aktif katılım sağlayan bireylerin yarıya yakınının 30 yaş ve altında olması sporun diğer kültür öğelerinden ayrıldığını ve geleneksel sporların genç kuşaklara iletilebildiğini göstermektedir. Bu sporların genç kuşaklara aktarılması onların sürekliliğini sağlamaktadır. Bu nedenle kökleri yüzyıllar öncesine dayanan bu sporlar günümüze kadar taşınabilmiştir. Sürekliliği sağlamanın en etkili yöntemlerinden birisi gelecek nesillerin bunları sahiplenmesi uygulama yapararak devamlılığını sağlamasıdır.

Geleneksel spor kamuoyunun eğitim düzeyleri dikkate alındığında; %40'ının ilköğretim düzeyinde olduğu %43'ünün ise lise düzeyinde eğitim aldığı gözlenmiştir. Eğitim seviyesi düşük gibi algılsa da lisans ve üstü eğitime sahip olanlar da geleneksel sporlara azımsanmayacak derecede ilgi göstermektedir.

Geleneksel spor kamuoyu kendilerini meslek açısından değerlendirdiğinde, %19 serbest meslek sahibi, %16'sı devlet memuru, %12'si çiftçi, %19'u ise kendini öğrenci olarak tanımlamaktadır. Görüldüğü üzere Türk toplum yapısı içerisinde var olan meslek dağılımlarına geleneksel spor kamuoyu içerisinde rastlamak mümkündür. Kendini öğrenci olarak tanımlayanlar ise katılımcıların beşte birine yaklaşmaktadır. İşsizlerin oranı diğerlerine oranla daha azdır.

Geleneksel sporlara aktif olarak katılanlar ekonomik açıdan değerlendirildiğinde, aylık ortalama geliri alt düzeyde olanların diğerlerine oranla fazla olduğu gözlenmektedir. Geleneksel spor kamuoyu ağırlıklı olarak 1000 YTL'nin altında (%67) gelir grubunda oldukları görülürken, geleneksel spor ile uğraşanların genellikle alt gelir düzeyine sahip oldukları bunlar içerisinde ise çoğunun (%39 ile 500 YTL) asgari ücret düzeyinde oldukları gözlenmektedir (Tablo 7).

Geleneksel sporlar genellikle köy, kasaba ve küçük yerleşim birimlerinde daha fazla uygulama alanı bulması beklenirken, çalışmaya konu olan geleneksel spor kamuoyunun %63'ünün şehir veya büyük şehirde ikamet ettiği anlaşılmaktadır (Tablo 8). Türkiye'de göç olgusu dikkate alındığında ve bu göçün yönünün de belli bir dönem küçük yerleşim birimlerinden şehirlere ve büyük şehirlere doğru gerçekleştiği bilinmektedir. Geleneksel sporların sadece kırsal kesimde ikamet edenlerin uğraş alanı değil şehir veya büyük şehirde yaşayanlar tarafından da yapıldığı gözlenmektedir. Türkiye'de pek çok nedene bağlı olarak kırsal kesimden şehir veya büyük şehirlere göç edenlerin olduğu düşünüldüğünde, göç eden bireylerin bazı alışkanlıklarını da beraber getirdiklerini söylemek mümkündür. Büyük yerleşim birimlerinde ikamet edenlerin bu sporlara katılımının daha fazla olması geleneksel sporların küçük yerleşim birimlerinde taban kaybettiği şeklinde yorumlanamaz.

Geleneksel spor kamuoyunun yarıdan biraz fazlası (%58) geleneksel Türk sporlarından farklı olan modern sporlardan (futbol, hentbol, voleybol, boks, modern güreş vs) herhangi birine aktif olarak katılmadıklarını belirtmektedirler. Katılımcıların diğer yarıya yakınının ise modern sporlara aktif olarak katıldıkları görülmektedir (Tablo 9).

Geleneksel Türk sporları kamuoyunun genel profilinin belirlenmesine yönelik yapılan bu çalışmada bu sporları yapanlar eğitim düzeyleri, ikamet yerleri, aylık ortalama gelir düzeyleri ve yaş grupları açısından değerlendirilmiştir.

Sporun hızla cinsiyetsizleştiği küreselleşme sürecinde geleneksel Türk sporlarına aktif katılım sağlayanların büyük

çoğunluğunun erkek olması ve durumun aksine gelişmesi ayrıca araştırılması gereken konuların başında yer alırken, bu sporların farklı boyutlar ile irdelenmesine ve yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalara ihtiyaç olduğu açıktır.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Amman, M.T., (2006). Kitle Sporunun Toplumsal Dinamikleri. İstanbul: Çamlıca Yayınları.
2. Amman, M.T., (2005). Küreselleşmenin Kültürel Boyutları ve Kırkpınar. I. Tarihi Kırkpınar Sempozyumu. Edirne.
3. Amman, M.T., (2005). Modernleşme Sürecinde Kadın ve Spor, İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
4. Fişek, K., (1985). 100 Soruda Türkiye Spor Tarihi. 1. Baskı. İstanbul: Gerçek Matbaası.
5. Güven, Ö., (1992). Türklerde Spor Kültürü. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basım Evi.
6. Kahraman, A., (1995). Osmanlı Devletinde Spor. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
7. Karahüseyinoğlu, M.F., Yorulmazlar, M., Dağlıoğlu, Ö. ve Bostancı Ö., (2006). Küreselleşme Kışkacında Kırkpınar Ağa'lığı. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi. Muğla: Bildiri Kitabı, ss:799.
8. Karahüseyinoğlu, M.F., (2007). Küreselleşme ve Geleneksel Türk Sporları. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
9. Kılıç, R., (2001). Yağlı Güreşin Sorunları ve Çözüm Önerileri 1. Türk Güreş Kurultayı. Antalya: Cem Ofset, ss:422-423.
10. Rowe, D., (1996). Popüler Kültürler, Rock ve Sporda Haz Politikası. 1. Basım. Çev., Küçük M., İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
11. Talimciler, A., (2003). Türkiye'de Futbol Fanatizmi ve Medya İlişkisi. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.